

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/1261/2015
Identifikačné číslo spisu: 4112210167
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:4112210167.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Mesto Nitra, so sídlom v Nitre, Štefánikova trieda 60, 2/ Mestské služby Nitra, príspevková organizácia, so sídlom v Nitre, Tehelná 3, zastúpený JUDr. Marekom Ďuranom, advokátom, so sídlom v Nitre, Štefánikova 34, proti žalovanej Funeco - Enviro, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Zámocká 30, zastúpenej JUDr. Sylviou Filipovou, advokátkou, so sídlom Radvanská 1, 811 01 Bratislava, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 35/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. januára 2015 sp. zn. 5 Co 406/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcovia v rade 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra rozsudkom zo 17. júna 2013 č. k. 14 C 35/2012-203 určil, že nájomná zmluva uzavretá dňa 27.11.2009 medzi prenajímateľom Mestské služby Nitra, príspevková organizácia a nájomcom spoločnosťou Funeco - Enviro, s.r.o. predmetom ktorej je prenájom budovy kotolne súpisné číslo 1481, nachádzajúcej sa na parcele číslo XXXX/XX a stavby budovy domu smútku (prevádzkovo - administratívna budova) súpisné číslo 1238, nachádzajúca sa na parcele číslo XXXX/X, ktoré sú evidované na liste vlastníctva číslo XXXX pre katastrálne územie B., Obec Nitra, je neplatná. Žalobcovia v rade 1/ náhradu trov konania nepriznal. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v rade 2/ náhradu trov konania v sume 707,26 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku do rúk jeho právneho zástupcu. Okresný súd opierajúc sa o § 34, § 35 ods. 2, § 37 ods. 1, § 39, § 49a Občianskeho zákonníka, § 80 písm. c/ O.s.p., § 11 ods. 4 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, § 9 ods. 2 písm. c/ zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí dôvodil, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení platnosti (neplatnosti) nájomnej zmluvy zo dňa 27. novembra 2009, ktorú vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon pre rozpor s prejavenu vôľou poslancov mestského zastupiteľstva (nedostatok súladu vôle a jej prejavu). O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 30. januára 2015 sp.

zn. 5 Co 406/2013 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi v rade 1/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v rade 2/ náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúcu z náhrady trov právneho zastúpenia v sume 81,46 eur na účet jeho právneho zástupcu, v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol s poukazom na § 2/9 ods. 1 a 2 O.s.p. a § 2/2 ods. 1 O.s.p., že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, správne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil, poukázal na dôvody súdu prvej inštancie uvedené v napadnutom rozsudku a plne sa s nimi stotožnil. Mal za to, že súd prvej inštancie rozhodnutie zdôvodnil dôsledne a precízne, podrobne popísal skutkový stav, výklad posudzovanej právnej problematiky, vyčerpávajúco zodpovedal všetky právne otázky vyplývajúce zo zistených skutkových okolností. Navyše na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd poukázal na rozhodujúce skutkové zistenia atómu zodpovedajúce právne posúdenie. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie na pošte 04. augusta 2015. Žiadala rozhodnutia oboch súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania. Dovolanie odôvodnila v zmysle § 237 ods. 1 písm. d/, f/ v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/, c/ O.s.p., keď namietala prekážku litispendencie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Dovolateľka poukázala na skutočnosť, že skôr ako začalo konanie v tejto veci, bolo začaté iné konanie na tom istom súde, majúce základ v totožnej nájomnej zmluve, pričom žalovaná sa v uvedenom konaní domáhala plnenia z dôvodu porušenia nájomnej zmluvy. Argumentovala, že žalobca svoju zákonnú povinnosť vynakladať starostlivosť o obecný majetok mohol naplniť tým, že do uvedeného konania (7 C 169/2010) mohol pristúpiť buď ako intervenient alebo pristúpiť do konania ako intervenient na strane žalovanej. Poukázala na potrebu vyriešenia predbežnej otázky platnosti, resp. neplatnosti nájomnej zmluvy a rozpor s účelom a podmienkami žaloby podľa § 80 písm. c/ O.s.p., keď žalobcovia v rade 1/ a 2/ iniciovali ďalšie súdne konanie. Namietala absentujúce zdôvodnenie výnimočnosti podmienok uvedených v rozhodnutí okresného súdu, keď súd uviedol, že súdna prax pripúšťa výnimky, ak nie je daný naliehavý právny záujem, aleje možné žalovať na plnenie. Po právnej stránke dôvodila prekážkou už začatého konania v zmysle § 83 O.s.p., tiež poukazovala na jej právny názor ohľadom existencie vôle žalobcu v rade 1/ a rozdielnosť subjektov, z čoho vyvodzovala nepreskúmateľnosť rozsudkov súdov nižších inštancií a v dôsledku uvedeného porušenie práva účastníka na spravodlivý proces.

Žalobca v rade 1/ vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že rozhodnutia vydané vo veci samotnej považuje za vecne správne.

Žalobca v rade 2/ vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť a zaviazať žalovanú k náhrade trov dovolacieho konania, ktoré vyčíslil a špecifikoval.

Dovolanie žalovanej proti rozsudku odvolacieho súdu bolo podané na pošte 04. augusta 2015, teda za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení do 30. júna 2016 (ďalej aj „O.s.p.“), ktorý počnúc 01. júlom 2016 bol zrušený Civilným sporovým poriadkom zákonom č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „CSP“). Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalovaná), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že uvedené dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

8. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalovanej smerujúce voči potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo podané pred 1. júlom 2016 (04. augusta 2015), t.j. za účinnosti O.s.p.,

dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle O.s.p. v znení účinnom do 30. júna 2016.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu boli upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p. Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O.s.p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte právny názor nevyslovil. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Prípustnosť dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorému z procesných pochybení taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p.

Dovolateľka procesné pochybenia konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/, b/, c/, e/ a g/ O.s.p. nenamietala a nedostatky tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Obsah do volacích námietok smeroval k procesným vadám konania podľa § 237 ods. 1 písm. d/ a f/ O.s.p., keď dovolateľka namietala prekážku prv začatého súdneho konania, nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu a nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

So zreteľom na žalovanou tvrdený dôvod dovolania sa najvyšší súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že konanie trpí vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. d) O.s.p., a to vtom smere, že v tej istej veci sa už prv začalo konanie vo veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7 C 169/2010.

12. Prekážku prv začatého súdneho konania (litispendencia) upravuje ustanovenie § 83 O.s.p., podľa ktorého začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie. Prekážka litispencie je daná vtedy, ak v novom konaní ide o tú istú vec, teda o to isté, o čo ide v inom konaní. Samotná skutočnosť, že v určitom konaní je jeho predmetom to isté právo alebo že jeho účastníkmi sú tí istí účastníci, ešte neznamená, že ide o tú istú vec. Totožnosť veci charakterizujú určité znaky, ktoré musia byť dané zároveň a sú nimi: totožnosť osôb a totožnosť predmetu konania. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený, t. j. ide o nárok založený na rovnakom právnom dôvode a vyplývajúci z rovnakých skutkových okolností. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je samo osebe významné, ak majú tí istí účastníci v rôznych konaniach rozdielne procesné postavenie. Tých istých účastníkov sa konanie týka aj vtedy, ak v neskoršom konaní vystupujú právni nástupcovia účastníkov, ktorí sú (boli) účastníkmi už prv začatého konania. Pokiaľ z uvedených znakov chýba čo i len jeden, nejde o tú istú vec, takže prebiehajúce iné konanie nemôže zakladať prekážku litispencie.

13. V danom prípade chýba nielen totožnosť účastníkov, ale aj totožnosť predmetu konania (určenie neplatnosti nájomnej zmluvy a zaplatenie sumy vo výške 13.541,36 Eur titulom náhrady škody). Nárok na náhradu škody a nárok uplatnený určovacou žalobou sú dva odlišné nároky vedené v dvoch predmetovo odlišných konaniach, aj keď majú v časti spoločný základ (nájomnú zmluvu zo dňa 27. novembra 2009), preto nemožno tieto konania stotožňovať a uplatňovať námietku začatej veci. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nezistil procesnú vadu konania vyplývajúcu z § 237 písm. d/ O.s.p. Napokon posúdenie určovacej žaloby z hľadiska jej vecnej podstaty je možné len za splnenia podmienky, že je daný naliehavý právny záujem na určovacej žalobe (§ 80 písm. c/ O.s.p.), čo je otázka právneho posúdenia veci (viď bod 17 tohto rozhodnutia).

14. Pokiaľ dovolateľka namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd

poukazuje na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016 a ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

15. Najvyšší súd skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Vzhľadom na obsah spisu a dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dovolací súd konštatuje, že v danom prípade nejde o výnimočnosť, aby písomné vyhotovenie napadnutého rozhodnutia neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa požadované zákonné náležitosti (§ 157 ods. 1 a 2 a § 219 ods. 2 O.s.p.), uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (tak ako aj v posudzovanej veci), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

16. Pokiaľ dovolateľka spája nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdmi nižších stupňov s poukazom na porušenie práva na spravodlivý súdny proces, dovolací súd uvádza, že pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) sa v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

17. Žalovaná vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku vytýkala odvolaciemu súdu aj nesprávne právne posúdenie, týkajúce sa preukázania naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení, ako aj celkové právne posúdenie veci. Právnym posúdením veci súdom, ktoré spočíva v aplikácii hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho predpisu na zistený skutkový stav, a ktoré je vyjadrené vo finálnom produkte občianskeho súdneho konania - rozhodnutí, sa vo všeobecnosti účastníkovi tohto konania neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f / O.s.p. (viď aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovacej praxi senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky všeobecne považované (iba) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesné prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), a zároveň je ale zhodne zastavaný názor, že (ani prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov samo osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo

68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011), lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením vecí súd neznemožnil účastníkovi konania realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodňal mu možnosť pred súdom konať. Právne posúdenie vecí je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesné prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo o sebe nesprávne právne posúdenie vecí v procesné neprípustnomi dovolaní ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Keďže podané dovolanie nie je procesné prípustné, dovolací súd sa týmito námietkami nemohol zaoberať.

18. Z dôvodov vyššie uvedených možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesné neprípustné a nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.